

Til Vandreguleringsudvalget

Aarhus Vand
Hasselager Allé 29
8260 Viby J
www.aarhusvand.dk

Den 1. september 2025

Input til Vandreguleringsudvalgets anbefalinger i første delrapport

Aarhus Vand vil gerne takke Vandreguleringsudvalget formand, medlemmer og sekretariat for den indsats, der er ydet for at analysere vandselskabernes situation og udfordringer i forhold til den økonomiske regulering.

Aarhus Vand er enige i Vandreguleringsudvalgets identifikation af overordnede problemer og mulige løsninger herpå, som anført i Boks 1 i delrapporten.

Aarhus Vand har følgende input til Vandreguleringsudvalget, som der redegøres yderligere for i de efterfølgende afsnit:

- Den anbefalede model er en totaløkonomisk model. Vurdering og indstilling af hver enkelt stilleskrue skal således vurderes i forhold til effekten for den samlede model. Den samlede model skal sikre vandselskaberne et tilstrækkeligt indtægtsgrundlag.
- Vandselskaber har begrænset mulighed for at realisere effektiviseringsgevinst på nye aktiviteter. Effektiviseringskrav på nye aktiviteter medfører derfor reelt et højere effektiviseringspres på den bestående "steady state" aktivitet.
- Afskaffelse af balancekravet skal ske ved fuldstændig undtagelse fra den årlige takstgodkendelsesproces ved kommunalbestyrelsen.

Totaløkonomisk model

Grundet klimaforandringerne med stigende vandmængder, både ovenfra og nedenfra, skærpede udledningskrav, krav om 4. og nogle steder 5. rensetrin står Aarhus Vand overfor at skulle implementere nye og anderledes løsninger, end vi hidtil har gjort. Mange af løsningerne medfører betydelige anlægsinvesteringer og øgede afledte driftsomkostninger. Løsningerne er ønsket af vores forbrugere og hensigtsmæssige for samfundet for at sikre vandmiljøet og undgå følgeskader af oversvømmelser.

Aarhus Vand har regnet på den samlede økonomi med en indtægtsrammemodel baseret på Vandreguleringsudvalgets anbefalinger og med Aarhus Vands konkrete forestående aktiviteter og investeringer. Beregningerne er baseret på en række forudsætninger om indtægtsrammemodellen, herunder stilleskrueerne. Stilleskrueerne og forudsætninger for mekanismerne i indtægtsrammemodellen er meget afgørende for beregningerne og den resulterende økonomi. Der henvises til anvendte beregningsforudsætninger i bilaget.

Grundet det stigende omkostningsniveau som følge af ovenstående nye aktiviteter, vil Aarhus Vand isoleret set på omkostningsrammen have et betydeligt underskud. Dels et mildertidigt underskud over nye anlægsaktiver levetid og et permanent underskud for driftsomkostningsforøgelse, som følge af de nye ekstra aktiviteter. De pålagte dels generelle effektiviseringskrav samt forventelige individuelle effektiviseringskrav vil ligeledes medføre et underskud afhængigt af i hvilket omfang, Aarhus Vand har mulighed for at realisere tilsvarende besparelser (benchmarkingmodellen kommenteres særskilt senere).

Aarhus Vand vil derfor alt andet lige i forhold til omkostningsrammeelementet realisere et underskud, idet omkostningsrammen hverken på kort eller lang sigt dækker de driftsøkonomiske omkostninger.

Forudsat at forrentningsrammen beregnes på alle nye investeringer foretaget i beregningsperioden vil forrentningsrammen til gengæld give Aarhus Vand mulighed for et indtægtsgrundlag, der kompenserer for underskuddet i forhold til omkostningsrammen, forudsat at forrentningssatsen er over et vist niveau og at alle investeringer foretaget i beregningsperioden indgår i forrentningsgrundlaget. Der er i beregningerne ikke sket korrektion for soliditetsgrad ved beregning af forrentningsrammen.

Beregningerne viser at indtægtsrammemodellen med en omkostningsramme og en forrentningsramme skal anses som en totaløkonomisk model, idet kun den samlede model giver tilstrækkelig indtægtsramme til at dække aktivitetsniveauet.

På den baggrund er det et vigtigt input fra Aarhus Vand til Vandreguleringsudvalget, at stilleskruerne i modellen ikke kan anskues som individuelle parametre, der indstilles hver for sig. Som Vandreguleringsudvalget anfører i delrapporten, er det hverken muligt eller hensigtsmæssigt at reguleringsmodellen er millimeternøjagtig på hver parameter eller for enkelte af vandselskabernes omkostningskategorier hver for sig. Indtægtsrammen skal samlet set sikre vandselskaberne en rimelig økonomi til vandselskabernes samlede aktivitet. Derfor skal stilleskruerne også anses samlet set.

Dette anser Aarhus Vand som særligt relevant opmærksomhedspunkt for forrentningssatsen og benchmarkingmodellen.

Forrentningssatsen skal som en del af forrentningsrammen sikre vandselskabet tilstrækkelig ramme til finansiering. Omkostningsrammemodellen baseret på afskrivninger sikrer i sig selv, at nye aktiviteter nødvendigvis bliver lånefinansieret.

Hvis forrentningssatsen eller forrentningsrammen anvendes som stilleskrue for yderligere pres til lånefinansiering, risikeres det, at effekten bliver manglende omkostningsdækning for vandselskabet samlet set.

I den forbindelse er det væsentligt at bemærke, at modellen ikke likviditetsmæssigt dækker de budgetterede udgifter i perioden, idet Aarhus Vands soliditetsgrad i beregningerne falder fra de nuværende 0,9 til mellem 0,4-0,5 i perioden.

Benchmarking og effektiviseringskrav til nye aktiviteter

Benchmarkingmodellen og benchmarkingprincippet er en anden væsentlig stilleskrue. Det giver mening at der stilles effektiviseringskrav til vandselskaber, men kravene skal stå i forhold til vandselskabernes handlemuligheder. Som beskrevet ovenfor står Aarhus Vand overfor en række nye aktiviteter og investeringer, som er en udvidelse af Aarhus Vands nuværende aktiviteter ("steady state"). De driftsomkostninger og afskrivninger, som disse aktiviteter medfører, vil alt andet indgå i det grundlag, som både generelle og individuelle effektiviseringskrav opgøres på. Dette er ikke rimeligt idet Aarhus Vand i en årrække har begrænsede handlemuligheder for at indfri effektiviseringer på disse omkostninger.

Eksempel – implementering af 4. rensetrin på Egå Renseanlæg

Aarhus Vand er blevet pålagt at implementere 4. rensetrin på Egå Renseanlæg med henblik på fjernelse af miljøfarlige stoffer/medicinrester. I planlægningsfasen har vi sammen med rådgivere vurderet og analyseret på forskellige teknologier og teknologiernes modenhed. Som en del af analyserne er der vurderet på totaløkonomi over anlæggenes levetid.

På baggrund af analyserne har Aarhus Vand valgt at investere i et ozoneringsanlæg som den bedst egnede løsning.

CAPEX udgør 60 mio. kr. og de årlige driftsomkostninger 1,2 mio. kr.

Stilles et samlet effektiviseringskrav på 3% vil det udgøre ca. 100 t.kr. årligt for denne aktivitet. I forhold til afskrivningerne kan Aarhus Vand først effektivisere på dem, når der skal reinvesteres. I forhold til

driftsomkostningerne vil Aarhus Vand også her have begrænsede handlemuligheder idet også driften er optimeret allerede ved valg af løsning.

Reguleringsmodellen vil alt andet lige medføre, at den tvungne aktivitet med etablering af 4. rensesettrin vil medføre, at effektiviseringskravet skal indhentes på Aarhus Vands øvrige aktivitet, hvilket vil medføre et større reelt effektiviseringskrav til denne del.

Ovenstående er blot ét eksempel på et tiltag, som Aarhus Vand skal investere i, men som vi ikke mener håndteres tilstrækkeligt i den økonomiske regulering. Hverken i den nuværende eller den model som er skitseret i Vandreguleringsudvalgets delrapport.

Aarhus vand er indforstået med, at reguleringsmodellen ikke kan eller skal regulere hver enkel løsning eller anlægsinvestering for sig, men skal sikre tilstrækkelige rammer for vandselskaberne totalt set. Men der mangler i Vandreguleringsudvalgets analyser og anbefalinger en forståelse for hvilken effekt, det har for vandselskaberne økonomi, når der stilles effektiviseringskrav til aktiviteter/løsninger, som er nye og derfor kommer oveni vandelskabets nuværende "steady state" aktivitet. Dette skal også ses i sammenhæng med, at der er mange flere af disse nye aktiviteter og investeringer, der rammer vandselskaberne nu og i fremtiden.

Ud over eksemplet ovenfor med ozoneringsanlæg på Egå Renseanlæg er Aarhus Vand i gang med en strukturomlægning af 3 øvrige eksisterende renseanlæg. Strukturomlægningen er dels en kapacitetsfornyelse og -forøgelse af tre nedslidte anlæg samtidig med, at projektet imødekommer skærpede udlederkrav og krav om 4. og 5. rensesettrin. Tilsvarende er projektet en nødvendighed i forhold til håndtering af de øgede regnmængder. Projektet, der under ét omtales som ReWater, er således en løsning på en lang række tilkomne forhold og problemstillinger og ikke blot en reinvestering. Projektet er dog også udfordret at den manglende sammenhæng mellem historisk afskrivningsgrundlag for Aarhus Vands renseanlæg og de faktisk genanskaffelsesomkostninger.

De valgte løsninger i ReWater-projektet er et resultat af omfattende og grundige analyser af teknologi, økonomi, driftssikkerhed, kvalitet, muligheder og begrænsninger i forhold til geografi og arealtilgængelighed for både renseanlæg og regnvandsbassiner samt mange andre forhold.

Når ReWater er gennemført vil de driftsøkonomiske afskrivninger for ReWater alene udgøre omkring 180 mio. kr. om året. Det svarer til 27% af Aarhus Vands samlede omkostningsramme det år, hvor ReWater sættes i drift. I indtægtsrammereguleringens logik skal Aarhus Vand hvert år effektivisere på totalomkostningerne dels gennem det generelle krav via produktivitetsudviklingen samt via det individuelle krav, der følger af benchmarkingmodellen.

Aarhus Vand anser det for at være en udfordrende logik, når det vedrører driftsomkostninger og afskrivninger, der er et resultat af investeringer grundet nye krav og aktiviteter, som eksemplet med afskrivningerne vedrørende ReWater, der udgør 27% af omkostningsrammen ovenfor. De 180 mio. kr. i afskrivninger vil være bundet i anlæggets levetid. I de 180 mio. kr. ligger allerede de effektiviseringer som er opnået igennem de valg af mest optimal teknologi sammenholdt med økonomisk fornuftige løsninger i projekteringsfasen af ReWater-projektet. Først når ReWater skal fornyes, har Aarhus Vand en reel handlemulighed for at påvirke og reducere afskrivningerne. Logikken udhuler simpelthen vandselskabernes økonomi og tvinger vandselskaberne til at vælge nødvendige investeringer fra. Som Vandreguleringsudvalget selv beskriver, må dette ikke være en konsekvens af indtægtsreguleringen.

Dobbeltregulering – afskaffelse af kommunalbestyrelsen takstkontrol efter HISS

Aarhus Vand er enig med Vandreguleringsudvalgets vurdering af, at vandselskaber omfattet af den økonomiske regulering i medfør af Vandsektorloven er omfattet af dobbeltregulering ved samtidig at være omfattet af Vandforsyningsloven og Spildevandsbetalingslovens hvile-i-sig-selv princip med krav om balance imellem indtægter og udgifter over en kortere årrække.

Dette bør undgås, idet dobbeltreguleringen kan give modsatrettede incitamenter og krav samtidig med, at dobbeltreguleringen medfører unødigt bureaukrati og administration.

For at sikre at afskaffelse af balancekravet ikke blot bliver en formel undtagelse fra krav om at være i balance efter HISS men en reel lempelse, anbefaler Aarhus Vand at vandselskaberne helt undtages for de omfattende redegørelser og opgørelser, som er krævet i forbindelse med den årlige kommunale takst- og bidragsgodkendelse jf. BEK nr. 1538 af 6. december 2024 for spildevand og BEK nr. 1537 af 6. december 2024 for drikkevand.

For vandselskaber omfattet af økonomisk regulering ved indtægtsrammer jf. Vandsektorloven bør kommunalbestyrelsernes myndighedsopgave derfor begrænses til alene at bestå i godkendelse af regulativ for drikkevand og betalingsvedtægt for spildevand og ikke omfatte en årlig kontrol/godkendelse af takstfastsættelsen i henhold til hvile-i-sig-selv princippet.

Det er tilstrækkeligt at kontrollen med takster alene bliver ved Vandsektortilsynets kontrol af realiserede indtægter i forhold til indtægtsrammerne.

Endelige anbefalinger

I processen frem mod Vandreguleringsudvalgets endelige anbefalinger vil Aarhus Vand opfordre til, at Vandreguleringsudvalget fortsætter med at inddrage konkrete beregninger i analysearbejdet. Det er absolut nødvendigt at modellen og stilleskruerne efterprøves på selskabsniveau i samspil med beregninger og analyser på sektorniveau.

Aarhus Vand vil gerne bistå med konkrete beregninger og indgå i dialog om, hvordan stilleskruerne kan indstilles, så den nye økonomiske indtægtsrammemodel bliver en succes.

På vegne af Aarhus Vand

Karina Topp
CEO

Ulrik Vangsø Ørts
CFO

Bilag - Forudsætninger

Aarhus Vand har regnet for en periode fra 2027 til 2087, svarende til anlægsperioden for ReWater + 40 år.

Omkostningsramme

Genberegnes hvert 5. år

Realiserede driftsomkostninger og faktiske afskrivninger for hvert enkelt år i tidligere periode prisfremskrives til ny reguleringsperiodes begyndelse, hvorefter gennemsnittet udgør ny omkostningsramme. Omkostningsrammen prisfremskrives hvert år i reguleringsperioden.

Der stilles hvert år i reguleringsperioden et generelt og individuelt effektiviseringskrav til omkostningsrammen. Ved genberegning af omkostningsrammen til ny reguleringsperiode videreføres stillede effektiviseringskrav ikke.

Benchmarkingmodellens resultater, herunder selskabets efficiensscore, påvirker ikke genberegningen af omkostningsrammen ved ny reguleringsperiode.

Generelt effektiviseringskrav / produktivitetsudvikling på 2%.

Prisfremskrivning på 2%.

Individuelt effektiviseringskrav på 1% af omkostningsrammen – anses derved som nettoresultatet af benchmarkingen og yard stick modellen.

Forrentningsramme

Forrentningsgrundlaget består af kostpris fratrukket akkumulerede afskrivninger på investeringer foretaget i beregningsperioden. Historiske aktiver indgår således ikke i forrentningsgrundlaget.

Forrentningsgrundlaget opdateres hvert år ved tillæg af tilgange og fradrag af årets afskrivninger.

Forrentningssatsen er sat til 3,5 %

Aarhus Vands budget

Der er regnet på et konkret budget for driftsomkostninger og investeringer for Aarhus Vand. Lånerenten er sat til 3,5 %